

Jarnail Singh v. State of Punjab and another (J. M. Tandon, J.)

ਪੀਸੀ ਜੈਨ ਅਤੇ ਜੇਐਮ ਟੈਂਡਨ ਜੇ. ਜੇ.

ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1979 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 3632।

ਸਤੰਬਰ 23, 1980।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950— ਆਰਟੀਕਲ 311(2) (ਏ)—ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ—ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਲੀਬਿਤ—ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ—ਕੀ ਧਾਰਾ 311 (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ (ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੀਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ - ਉਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਮਿਆਦ 'ਦੋਸ਼' - ਕੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950 ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਕਾਸ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ। ਕਿ ਉਸਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ਏ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ 'ਦੋਸ਼ੀ' ਸ਼ਬਦ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲਟ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸੇ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। - ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਲੁਟੇਰੇ ਨੌਕਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੀਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧ (a) ਤੋਂ ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕੇ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਖੁੰਝਾਇਆ

ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਚਰਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੈਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਘਟਨਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧ (ਏ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਤੰਬੂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਲਮ ਦੌਰਾਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਦੀ ਘਾਟ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗੀ।

(ਪਾਰਾ 8, 13 ਅਤੇ 15)।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ: -

- (a) ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ P/1 ਨੂੰ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- (b) ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਇਪਗਨਡ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨਾਹੀ / ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- (c) ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ P/1 ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬੀ ਅਨੁਬੰਧ P/2 ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।
- (d) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰਵ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।
- (e) ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਇੱਕ ਐਡ-ਅਿੱਤ੍ਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਪਗਨਡ ਨੋਟਿਸ ਅਨੁਸੂਚੀ P/L ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਵਿੱਤੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਨਾ ਪੂਰਿਆ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਬੇਲੋੜੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ।
- (f) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖਰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

Jarnail Singh v. State of Punjab and another (J. M. Tandon, J.)

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਸੀ.ਡੀ. ਦੀਵਾਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ।

ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਲਈ ਏ.ਐਸ.ਸੰਧੂ ਵਧੀਕ ਏ.ਜੀ.

ਨਿਰਣਾ

ਜੇ.ਐਮ.ਟੰਡਨ, ਜੇ.

(1) ਜਮੇਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1979 ਦੀ 3888 (ਬਖਤਾਵਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ) ਅਤੇ 1980 ਦੀ 1540 (ਮਹਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੁਪਰਡੈਟਿੰਗ) ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਅੰਬਾਲਾ ਸਰਕਲ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਨੁਕਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(2) 1979 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3632 ਵਿੱਚ ਜਮੇਲ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪਟਵਾਰੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ 26 ਮਾਰਚ, 1979 ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ, ਭਾਰਤੀ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, ਅਤੇ 1 | ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ 1,000 ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹੋਰ ਸਖਤ ਕੈਦ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਅਜੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਕਲੈਕਟਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ, - ਮਿਤੀ 22 ਸਤੰਬਰ, 1979 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧ (ਏ) ਤੋਂ ਕਲਾਜ਼ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 26 ਮਾਰਚ, 1979 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਲੀਬਿਤ ਹੈ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ (2) ਤੱਕ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 311. ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

(3) ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੰ: 3888 ਆਫ 1979 ਅਤੇ 1540 1980 ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਹਨ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਨਿਯਮਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਧਾਰਾ (ਏ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 311. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਇਸੇ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿਰੁੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ।

(5) ਤਿੰਨੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ: ਕੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਪਰਾਧੀ ਨੌਕਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧ (ਏ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼.

(6) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਦੋਸ਼ੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅੰਤਿਮ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ਏ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 'ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ' ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧੀ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਨਿਯਮਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਧਨਜੀ ਰਾਮ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਅਨਡਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਦਿਲਬਾਗ ਰਾਏ ਜੈਰੀ ਬਨਾਮ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਆਰ.ਐਸ. ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਡੈਂਟ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ (3) ' ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।), ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਸਰਨ ਦਾਸ (4)।

(7) ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ'

ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਧਾਰਾ (ੳ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਸੀਵਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311.

(8) ਸੀਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

(9) ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਰੋਕ ਵਿੱਚ ਕਮੀ, -

(1) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸੰਘ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਆਲ-ਇੰਡੀਆ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(2) ਏਆਈਆਰ 1965 ਪੰਜਾਬ 153.

(3) ਏਆਈਆਰ 1959 ਪੰਜਾਬ 401

(4) ਏਆਈਆਰ 1960 ਇਲਾਹਾਬਾਦ 538

(5) ਏਆਈਆਰ 1961 ਇਲਾਹਾਬਾਦ 336

(1)

(2) ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਮਿਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ:

ਬਸ਼ਰਤ ਅੱਗੇ ਇਹ ਧਾਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ-

(a) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਚਰਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ ਜੇ

••) ••■ [< • ' . • .1 • • [, y r . > :
> • ■ > > - • ■ • • ■ • • ■ ..

(9) ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਸਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ 'ਦੋਸ਼ੀ' ਸ਼ਬਦ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡੇਲਿਨ ਕੁਇੰਟ ਨੌਕਰ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧ (ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧ (2) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇਹ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (a) ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ 'ਦੋਸ਼ੀ' ਸ਼ਬਦ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(10) ਧਨਜੀ ਰਾਮ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਰੇਲਵੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਉਸਦੀ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ (ਏ) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ਏ) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਦੋਸ਼ੀ' ਦਾ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹੀ ਅਰਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਜਿਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਇਹ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਕੇਸ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ ਅਜੇ ਵੀ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਨਜੀ ਰਾਮ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ

Jarnail Singh v. State of Punjab and another (J. M. Tandon, J.)

ਰਾਜ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਹੋਵੇ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ (ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ) ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਤੁਰੰਤ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਣਗੇ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(11) *ਦਿਲਬਾਗ ਰਾਏ ਜੈਰੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 311 (2) ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੀ ਅਰਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਇਹ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ *ਧਨਜੀ ਰਾਮ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ.)* ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(12) *ਆਰ.ਐਸ. ਦਾਸ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਰੇਲਵੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਲੰਬਿਤ ਸਨ। ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹਾਲੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟੇਡ ਟੂ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਅਪਰਾਧੀ ਨੌਕਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਆਖਰਕਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ ਜਾਂ, ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 311(2) ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ਏ) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਤੱਥ ਹੁਣ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

(13) *ਰਾਮ ਸਰਨ ਦਾਸ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੌਕਰ ਦਾ ਕੇਸ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਉਸਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਸੀ,

ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟਾਉਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ, ਅਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦਾ ਬਦਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ - ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦਾ ਹੁਕਮ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੌਕਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੰਡਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੂਰੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹਨ ਅਤੇ *ਰਾਮ ਸਰਨ ਦਾਸ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(14) ਦੋਸ਼ੀ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਕ੍ਰਮ. ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸੇ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧ (a) ਤੋਂ ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨੌਕਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਆਚਰਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੈਂਕ ਵਿਚ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਹ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਬਹਾਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਬਾਰੇ।

(15) **ਕੁੰਵਰ ਬਹਾਦੁਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (5)** ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੌਕਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਅਨੁਛੇਦ 311 (2) ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ਏ) ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੌਕਰ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਜੇਕਰ

Jarnail Singh v. State of Punjab and another (J. M. Tandon, J.)

ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਨੌਕਰ ਦੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਨੌਕਰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 311(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ (ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਲਾਭ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਲਟਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(16) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਮੌਜੂਦ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ! ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (a) ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗੀ।

(17) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਾਰੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪ੍ਰੋਰਨ ਚਾਰਵਦ ਜੈਨ, ਜੇ. — ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

(5) 1969 ਲੈਬ. IC 990

।

ਐਸ.ਸੀ ਕੇ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ